

פסיכולוגיה התפתחותית ד'

שתי יחידות לימוד

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שלוש שעות.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים:

פרק ראשון	30	נקודות
פרק שני	50	נקודות
פרק שלישי	20	נקודות
סה"כ	100	נקודות

ג. חומר עזר מותר לשימוש: אין.

ד. הוראות מיוחדות: ענה על מספר השאלות הנדרש בשאלון. המעריך יקרא ויעריך את מספר התשובות הנדרש בלבד, לפי סדר כתיבתן במחברתך, ולא יתייחס לתשובות נוספות.

בשאלון זה 4 עמודים.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר, אך מכוונות הן לנבחנות והן לנבחנים.

בהצלחה!

המשך מעבר לדף

השאלות

פרק ראשון (30 נקודות)

קרא את הקטע שלפניך וענה על שלוש מבין השאלות 1-4
(לכל שאלה – 10 נקודות).

סיגל ודינה, תלמידות כיתה י"א במגמת חינוך, נשלחו לערוך תצפית על ילדים בני שנה וחצי עד שנתיים וחצי במעון "תמר". כאשר ראה אותן יוסי בן השנתיים נכנסות למעון, הוא רץ למגירה שלו, הוציא ממנה את הדובי שלו וחיבק אותו. המטפלת ניגשה ליוסי, ליטפה את ראשו ואמרה לכל ילדי המעון: "תכירו את סיגל ואת דינה, הן באו לראות איך אנחנו משחקים". סיגל ודינה, שתיהן יחד, התחילו בתצפית על אחד מילדי הגן, יעקב בן השנה וחצי. התייעוד של סיגל בעקבות התצפית:

יעקב בן השנה וחצי יושב על הרצפה, והמטפלת יושבת מולו. המטפלת נותנת ליעקב כדור ספוג. יעקב מסתכל על הכדור בסקרנות רבה ולבסוף זורק אותו לכיוון המטפלת. כאשר המטפלת תופסת את הכדור, הוא צוחק בקול רם. המטפלת זורקת את הכדור אל יעקב. הכדור מתגלגל, ויעקב אינו מצליח לתפוס אותו. הוא קם והולך אחרי הכדור. הוא מתנדנד, נופל וזוחל לעבר הכדור. הוא תופס את הכדור, מחזיק אותו בין ידיו וקם. התייעוד של דינה בעקבות התצפית:

יעקב בן השנה וחצי יושב ברגליים פשוקות מול המטפלת. הוא מחזיק בשתי ידיו כדור, מחבק אותו ואומר: "דור, דור...". המטפלת מסתכלת על יעקב, מחייכת ואומרת: נכון. כדור, כדור, זורק אלי את הכדור".

שאלה 1

הצג יתרון אחד וחסרון אחד של תצפית, והבא דוגמה אחת מן הקטע, ליתרון או לחיסרון.

שאלה 2

הסבר מהו חפץ מעבר, ותאר את תפקידו על-פי הקטע.

שאלה 3

יעקב לא ראה מעולם כדור ספוג. המפגש שלו עם כדור הספוג מאפשר לו להרחיב את "סכמת הכדור" שלו. תאר בעזרת מושגים מן התאוריה של פיאז'ה את התהליך שעבר יעקב בעקבות המפגש עם כדור הספוג.

שאלה 4

הסבר בעזרת **אחת** מן התאוריות של למידת שפה, כיצד המטפלת תורמת להתפתחות השפה של יעקב.

פרק שני (50 נקודות)

ענה על חמש מבין השאלות 5–11 (לכל שאלה – 10 נקודות).

שאלה 5

- לפניך שתי דוגמאות המתארות מהלך של התפתחות מוטורית אצל תינוקות.
- א.** התינוק יכול להרים את ראשו כשהוא שוכב, לפני שהוא יכול להתיישב.
- ב.** התינוק יכול להניע את ידו באקראי, לפני שהוא יכול ללחוץ על כפתור שמפעיל צעצוע.
- ציין איזה מעקרונות ההתפתחות המוטורית מתאים לכל אחת משתי הדוגמאות.

שאלה 6

רוני בדיאטה, ובמסיבת יום הולדת מציעים לה עוגה. הסבר את הקונפליקט של רוני ואת פתרונו – על-פי התאוריה של פרויד על שלושת מרכיבי האישיות.

שאלה 7

מטפלת מעוניינת לעזור לילד בן שנתיים להיגמל מהרטבה. הסבר **שני** עקרונות שיכולים להנחות אותה בתהליך הגמילה.

שאלה 8

הצג מסקנה **אחת** שאפשר להסיק מהמחקר של הארלו על גורי הקופים.

שאלה 9

הסבר מהו סולם התפתחות, ותאר שימוש אחד שאנשי חינוך יכולים לעשות בסולם התפתחות.

שאלה 10

הסבר באמצעות דוגמה כיצד מְשַׁחֵק עם חברים בגן-ילדים יכול לעזור לילד להתמודד עם מצבים רגשיים וחברתיים.

שאלה 11

תאר, לפי פיאז'ה, שתי דרכים המבטאות חשיבה סמלית אצל הפעוט.

פרק שלישי (20 נקודות)

ענה על שאלה 12 – שאלת חובה.

שאלה 12

הסבר ארבעה מבין המושגים א'–ו' (לכל מושג – 5 נקודות).

א. סמוך למודע

ב. דיבור סוציוצנטרי

ג. קביעות העצם

ד. התקשרות

ה. אלטרואיזם

ו. השלכה

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל.
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך.